

Lieta C-78/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 14. februāris

Iesniedzējtiesa:

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovākija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 26. novembris

Pamatlietas puses:

M.B.

un

*Generálna prokuratúra Slovenskej republiky**Najvyšší súd**Slovenskej republiky*

[..]

RĪKOJUMS

Najvyšší súd Slovenskej republiky [Slovākijas Republikas Augstākā tiesa] [..] krimināllietā pret **M. B.** – pieprasīto personu – par slepkavības noziegumu, kurš ir noteikts Austrijas Kriminālkodeksa 75. pantā, slēgtā sēdē, kura notika 2019. gada 26. novembrī Bratislavā

n o l ē m a:

Pamatojoties uz *Trestný poriadok* [Kriminālprocesa kodeksa] 318. panta 1. punktu, saistībā ar 244. panta 4. punktu, **apturēt tiesvedību** par Austrijas Republikas Grācas pilsētas prokuratūras 2017. gada 15. novembrī izdoto Eiropas apcietināšanas orderi, lietas numurs [..], pret Slovākijas Republikas pilsoni M. B. un iesniegt **Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu** par to, kā interpretēt Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm

(OV Īpašais izdevums, 19. nodaļa, 6. sējums), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV L 81, 27.03.2009.) (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums”), 1. panta 1. punktu, 6. panta 1. punktu, 8. panta 1. punktu un 15. panta 2. un 3. punktu.

P a m a t o j u m s:

(1) *Krajský súd v Trnave* (Trnavas apgabaltiesa) ar 2019. gada 17. janvāra rīkojumu [...] saistībā ar 2019. gada 21. februāra koriģējošo rīkojumu, kurš tika izdots ar to pašu lietas numuru, saskaņā ar *zákon č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze* (Likuma Nr. 154/2010 par Eiropas apcietināšanas orderi) ar grozījumiem (turpmāk tekstā – “EAO likums”) 22. panta 1. punktu nolēma izpildīt Austrijas Republikas Grācas pilsētas prokuratūras 2017. gada 15. novembra Eiropas apcietināšanas orderi, kurš tika izdots M. B. kriminālvajāšanai par Austrijas Kriminālkodeksa 75. pantā noteikto slepkavības noziegumu, kurš ir ticis izdarīts tieši **[oriģ. 2. lpp.]** saskaņā ar Austrijas Kriminālkodeksa 12. pantā minēto pirmo situāciju un kuru tas esot izdarījis šādos faktiskos apstākļos:

1) M. B. un M. D., rīkojoties apzināti un kopīgi kā tiešie noziedzīga nodarījuma izdarītāji, 2001. gada 14. jūlijā S. pašvaldībā ar tīšu nolūku nogalināja G. V. tādā veidā, ka viņi ievainoja viņu, izdarot ar nazi brūci muguras smadzenēs un vienu šautu brūci galvā,

2) Nenoteiktā laikā pirms 2001. gada 14. jūlija L. B. pasūtīja M. B. un M. D. izdarīt 1. punktā aprakstīto nodarījumu, lūdzot viņiem nogalināt G. V.,

3) Nenoteiktā laikā pirms 2001. gada 14. jūlija I. P. veicināja 1. punktā aprakstītā nodarījuma izdarīšanu tādējādi, ka viņš nodrošināja M. B. un M. D. ar pistoli, kā arī automobili, un izstrādāja konkrētu nodarījuma izdarīšanas plānu.

(2) Tūlīt pēc šī lēmuma izdošanas M. B. kā pieprasītā persona iesniedza sūdzību par minēto lēmumu ar izvēlētā aizstāvja starpniecību. Savā papildu pamatojumā sūdzības iesniedzējs, cita starpā, norādīja, ka tiesībsardzības iestādes Austrijas Republikā joprojām pret viņu veic kriminālprocesu, kurā nodarījums nav saistīts ar mantkārīgu nolūku, kas atbilst tādai slepkavības nozieguma juridiskajai kvalifikācijai, kura ir noteikta līdz 2005. gada 31. decembrim spēkā esošā Kriminālkodeksa 219. panta 1. punktā, tomēr saskaņā ar Slovērijas Republikas tiesību aktiem šim noziedzīgajam nodarījumam esot jau iestājies noilgums. Šī iemesla dēļ iesniegto sūdzību viņš pamato arī ar to, ka šajā gadījumā ir iestājies Eiropas apcietināšanas ordera obligātas neizpildīšanas pamats saskaņā ar EAO likuma 23. panta 1. punkta d) apakšpunktu, proti, ka kriminālvajāšanai, kuras ietvaros tiek pieprasīta Eiropas apcietināšanas ordera izpilde, ir iestājies noilgums. Tiktāl, ciktāl pirmās instances tiesa nepieņēma šo apgalvojumu, jo tā uzskatīja, ka noziedzīgu nodarījumu nevar juridiski kvalificēt kā slepkavības noziegumu, kurš ir noteikts līdz 2005. gada 31. decembrim spēkā esošā Kriminālkodeksa 219. panta 1. punktā (tā noilguma termiņš ir 10 gadi), bet kā slepkavības noziegumu, kurš ir noteikts līdz 2005. gada 31. decembrim spēkā

esošā Kriminālkodeksa 219. panta 2. punkta h) apakšpunktā (tā noilguma termiņš ir 20 gadi), turklāt tā pamatojās uz Grācas prokuratūras 2018. gada 10. janvāra vēstuli, no kuras izrietēja, ka nozieguma nolūks bija iegūt dzīvības apdrošināšanas polisi, tādēļ tā uzskatīja, ka pastāvot mantkārīgs nolūks, kurš attaisnojot tā dēvētās kvalificētās noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes ar ilgāku noilguma termiņu; sūdzības iesniedzējs nepiekrīt šādas apgabaltiesas nostājai. Šajā sakarā viņš, cita starpā, apgalvo, ka Grācas prokuratūras prokurors pats ir precizējis noziedzīgu nodarījumu (paplašinot to ar mantkārīgu nolūku), bet šo darbību nav apstiprinājis Grācas apgabaltiesas tiesnesis. Pēc sūdzības iesniedzēja norādītā, neesot pieļaujams, ka prokurors maina noziedzīga nodarījuma klasifikāciju, tiesnesim “neapstiprinot” šo darbību. Turklāt viņš pieņem, ka, ja valsts tiesību aktos ir prasīts, lai Eiropas apcietināšanas orderi [oriģ. 3. lpp], kuru ir izsniedzis prokurors, apstiprinātu arī Austrijas tiesa, tad, sūdzības iesniedzēja ieskatā, tas ir arī nepieciešams, lai papildinātu faktiskos apstākļus, kas ir būtiski Eiropas apcietināšanas ordera izpildei.

(3) Pamatojoties uz sūdzību, ko norādītajā termiņā bija iesniegusi pieprasītā persona, pārbaudot sūdzības iesniedzēja apstrīdētajā lēmumā ietverto apgalvojumu pareizību un iepriekšējo tiesvedību, *Najvyšší súd Slovenskej republiky* [Slovākijas Republikas Augstākajā tiesa, turpmāk tekstā – “Augstākā tiesa”) izdarīja šādus secinājumus.

(4) 2017. gada 15. novembrī Austrijas Republikas Grācas prokuratūra izsniedza [...] Eiropas apcietināšanas orderi pret Slovākijas Republikas pilsoni M. B. kriminālvajāšanai saistībā ar iespējamu Austrijas Kriminālkodeksa 75. pantā noteikto slepkavības noziegumu, ko viņš esot izdarījis kā tiešais izpildītājs saskaņā Austrijas Kriminālkodeksa 12. pantā minēto pirmo situāciju tādējādi, ka M. B. un M. D., rīkojoties apzināti un ar nodomu kā tiešie noziedzīga nodarījuma izdarītāji, 2001. gada 14. jūlijā S. pašvaldībā ar tīšu nolūku nogalināja G. V., izdarot viņam vienu naža brūci muguras smadzenēs un vienu šautu brūci galvā. Šis Eiropas apcietināšanas orderis tika pieļauts (apstiprināts) tajā norādīto iemeslu dēļ ar Grācas Krimināllietu apgabaltiesas 2017. gada 20. novembra rīkojumu.

(5) Pēc tam, pamatojoties uz Trnavas rajona prokuratūras 2018. gada 4. janvāra iesniegumu, Grācas prokuratūra ar 2018. gada 10. janvāra vēstuli, cita starpā, paziņoja, ka noziedzīga nodarījuma nolūks var būt meklējams ienesīgajā apdrošināšanas polisē, kuru slepkavības upuris bija noslēdzis par labu L.B, kura bija viņa bijušās dzīves partneres L. B. meita. Saskaņā ar Grācas prokuratūras sniegto informāciju izmeklēšana pierādīja, ka L. B. bija pasūtījusi slepkavību, kurai viņa bija nolīgusi M. B., kurš bija viņas māsas sens draugs, un M. D., kuri kopīgi izdarīja slepkavību, – par to viņiem bija paredzēts saņemt daļu no dzīvības apdrošināšanas polises.

(6) Saskaņā ar EAO likuma 3. panta d), e), g) un k) punktu šā likumā nozīmē: [d]) Eiropas apcietināšanas orderis – lēmums, ko izdod dalībvalsts tiesu iestāde, lai apcietinātu un nodotu pieprasīto personu šai dalībvalstij no citas dalībvalsts kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, [e)]

izsniegšanas valsts – dalībvalsts, kuras tiesu iestāde ir izsniegusi Eiropas apcietināšanas orderi, [g]) izsniegšanas valsts tiesu iestāde – tās dalībvalsts tiesu iestāde, kurai ir tiesības izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi saskaņā ar tās tiesību sistēmu, [k]) citi dokumenti – dokumenti, kurus izdevusi vai pieprasījusi izsniegšanas valsts tiesu iestāde vai tiesu iestāde, kura izpilda orderi procedūrā par Eiropas apcietināšanas orderi, kas nav Eiropas apcietināšanas orderis, **[oriģ. 4. lpp.]** pieteikums par papildu piekrišanu un pieteikums par kārtējo izsniegšanu; par citiem dokumentiem neuzskata papildu informāciju, ko nosūtījusi vai pieprasījusi izsniegšanas valsts tiesu iestāde vai izpildes tiesu iestāde ar mērķi papildināt Eiropas apcietināšanas ordera obligātos elementus.

Saskaņā ar EAO likuma 19. panta 5. punktu, ja informācija, ko izsniegšanas valsts tiesu iestāde sniegusi Eiropas apcietināšanas orderī nav pietiekama, lai pieņemtu lēmumu par tā izpildi, it īpaši, ja Eiropas apcietināšanas orderis nesatur visus obligātos elementus un datus, kas nepieciešami lēmuma pieņemšanai, vai ja ir acīmredzams, ka to ir izsniegusi iestāde, kura nebija kompetenta to izsniegt, vai ja darbības tiesiskā kvalifikācija par noziedzīgu nodarījumu, kam piemēro nodošanu, vai par noziedzīgu nodarījumu, kuram nepārbauda abpusējo sodāmību, ir acīmredzami kļūdaini, prokurors nekavējoties pieprasa izsniegšanas valsts tiesu iestādei sniegt papildu informāciju. Viņš var arī noteikt atbilstošu termiņu informācijas sniegšanai, ņemot vērā termiņus lēmuma par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi pieņemšanai saskaņā ar 24. pantu

Saskaņā ar EAO likuma 22. panta 4. punktu, ja tiesvedības gaitā tiek konstatēts, ka ir pamats neizpildīt Eiropas apcietināšanas orderi saskaņā ar 23. panta 1. punktu, tiesa nolemj neizpildīt Eiropas apcietināšanas orderi. Ja tiesvedības laikā tiek konstatēts, ka pastāv 23. panta 2. punktā minētais neizpildīšanas pamats, tiesa var pieņemt lēmumu par Eiropas apcietināšanas ordera neizpildīšanu.

Saskaņā ar EAO likuma 23. panta 1. punkta e) apakšpunktu Eiropas apcietināšanas orderis netiek izpildīts, ja izpildes tiesu iestāde ir konstatējusi, ka saskaņā ar Slovērijas tiesību aktiem kriminālprocesam vai brīvības atņemšanas soda izpildei pret pieprasīto personu ir iestājies noilgums, bet kriminālvajāšana ietilpst Slovērijas iestāžu kompetencē saskaņā ar Slovērijas Republikas tiesību aktiem.

Saskaņā ar *Trestný zákon* (Kriminālkodeksa) [*zákon č. 140/1961* (Likums Nr. 140/1961) redakcijā, kas bija spēkā līdz 2001. gada 1. augustam (turpmāk tekstā – “Kriminālkodekss”)], 16. panta 1. punktu nodarījuma sodāmība tiek vērtēta, ņemot vērā likumu, kurš bija spēkā nodarījuma izdarīšanas brīdī; ņemot vērā vēlāku likumu, to novērtē tikai tad, ja tas ir labvēlīgāks noziedzīga nodarījuma izdarītājam.

Atbilstoši Kriminālkodeksa 18. pantam tāda nodarījuma sodāmība, ko ārvalstīs ir izdarījis Slovērijas Republikas pilsonis vai bezvalstnieks **[oriģ. 5. lpp.]**, kura pastāvīgā dzīvesvieta atrodas Slovērijas Republikas teritorijā, vai ārzemnieks,

kura pastāvīgā dzīvesvieta atrodas Slovākijas Republikas, arī tiek novērtēta saskaņā ar Slovākijas tiesībām.

Saskaņā ar Kriminālkodeksa 67. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu sodāmība par darbību beidzas pēc noilguma termiņa, kurš ir [a)] divdesmit gadu par noziedzīgu nodarījumu, par kuru šā likuma īpašajā daļā ir paredzēts ārkārtas sods [b)], desmit gadu, ja brīvības atņemšanas soda maksimālā robeža ir vismaz 10 gadi.

Saskaņā ar Kriminālkodeksa 219. panta 1. punktu par citas personas tīšu nonāvēšanu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no 10 līdz 15 gadiem.

Saskaņā ar Kriminālkodeksa 219. panta 2. punkta h) apakšpunktu ar brīvības atņemšanas sodu uz laiku no 12 līdz 15 gadiem vai ar īpašu sodu soda noziedzīga nodarījuma izdarītāju, ja tas ir izdarījis 1. punktā minēto darbību ar nolūku gūt finansiālu labumu, slēpt vai atvieglot cita nozieguma izdarīšanu, vai cita īpaši nosodāma motīva dēļ.

Saskaņā ar Pamatlēmuma 1. panta 1. punktu Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

Atbilstoši Pamatlēmuma 6. panta 1. punktam izsniegšanas tiesu iestāde ir izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.

Saskaņā ar Pamatlēmuma 8. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktu Eiropas apcietināšanas orderis ietver šādu informāciju, kas izkārtota formā, kura norādīta pielikumā: [d)] nodarījuma veids un juridiskā kvalifikācija, jo īpaši attiecībā uz 2. pantu; [e)] to apstākļu apraksts, kādos tika veikts nodarījums, ieskaitot laiku, vietu un pieprasītās personas līdzdalības veidu nodarījumā.

Atbilstoši Pamatlēmuma 15. panta 2. punktam, ja izpildes tiesu iestāde uzskata, ka informācija, ko paziņojusi izsniegšanas dalībvalsts, ir nepietiekama, lai ļautu pieņemt lēmumu par nodošanu, tā lūdz, lai steidzami piegādā vajadzīgo papildu informāciju, konkrēti to, kas attiecas uz 3. līdz 5. pantu un 8. pantu, un tā var noteikt termiņu tās saņemšanai, ņemot vērā to, ka ir vajadzīgs **[oriģ. 6. lpp.]** ievērot termiņus, kas noteikti 17. pantā. Saskaņā ar Pamatlēmuma 15. panta 3. punktu izsniegšanas tiesu iestāde ikvienā brīdī var pārsūtīt ikvienu derīgu papildu informāciju izpildes tiesu iestādei.

Ar 2019. gada 27. maija spriedumu *OG* un *PI* (Lībekas un Cvikavas prokuratūra), C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, Eiropas Savienības Tiesa ir nospriedusi, ka jēdziens “izsniegšanas tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neietver dalībvalsts prokuratūras, kurām pastāv risks, ka tās tieši vai netieši varētu tikt pakļautas

izpildvaras, piemēram, tieslietu ministra, konkrētiem rīkojumiem vai norādījumiem, tām pieņemot lēmumu par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu.

Eiropas Savienības Tiesa 2019. gada 9. oktobra spriedumā, *NJ*, C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, ir nospriedusi, ka Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 1. punktā paredzētais “Eiropas apcietināšanas ordera” jēdziens ir interpretējams tādējādi, ka šajā jēdzienā ietilpst Eiropas apcietināšanas orderi, ko ir izdevušas kādas dalībvalsts prokuratūras, lai gan šīs prokuratūras ir pakļautas riskam tikt tieši vai netieši pakļautām konkrētiem izpildvaras, piemēram, tieslietu ministra, rīkojumiem vai norādījumiem, izdodot šos apcietinājuma orderus, ar nosacījumu, ka minētos apcietinājuma orderus, lai minētās prokuratūras tos varētu nosūtīt, noteikti apstiprina tiesa, kas neatkarīgi un objektīvi, pieklūstot visiem krimināllietas materiāliem, kuros ir iekļauti iespējamie konkrētie izpildvaras rīkojumi vai norādījumi, pārbauda izdošanas nosacījumus, kā arī šo pašu apcietināšanas orderu samērīgumu, tādējādi pieņemot autonomu lēmumu, kas tiem piešķir to galīgo formu.

(8) Ņemot vērā iepriekš minēto, Augstākajai tiesai nav šaubu, ka Eiropas apcietināšanas orderis, kuru Grācas prokuratūra ir izsniegusi attiecībā uz sūdzības iesniedzēju un kuru pēc tam apstiprināja Grācas Krimināllietu apgabaltiesa, ir Eiropas apcietināšanas orderis Pamatlēmuma 1. panta 1. punkta nozīmē. Tomēr, pamatojoties uz to apstākļu aprakstu, kādos noziedzīgais nodarījums, par kuru attiecībā uz sūdzības iesniedzēju ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, esot izdarīts – kā tie ir norādīti tiesas apstiprinātajā Eiropas apcietināšanas orderī – kriminālvajāšanai pret pieprasīto personu ir iestājies noilgums saskaņā ar Slovērijas Republikas tiesību sistēmu. Pirmās instances tiesa šajā ziņā nonāca pie pretēja secinājuma, pamatojoties tikai uz Grācas prokuratūras sniegto papildinformāciju, bet bez kompetentās tiesas apstiprinājuma, kas ievērojami papildina darbības aprakstu, tā ka pieprasītā persona esot izdarījusi noziedzīgu nodarījumu ar nodomu [oriģ. 7. lpp.] gūt finansiālu labumu. Saistībā ar to, ka pieņemot lēmumu par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu, Austrijas prokuratūras neatbilst objektivitātes un neatkarības prasībai (Eiropas Savienības Tiesas spriedums, 2019. gada 9. oktobris, *NJ*, C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, 40. punkts), Augstākā tiesa uzskata, ka pamatots ir sūdzības iesniedzēja jautājums, ko viņš ir uzdevis attiecīgajā tiesvedībā, proti, vai Austrijas prokuratūras sniegtā papildu informācija nebūtu jāapstiprina Austrijas tiesai, ja izpildes tiesu iestādes lēmuma pieņemšanas vajadzībām tie ievērojami papildina vai maina tiesas apstiprinātā Eiropas apcietināšanas ordera saturu.

(9) Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Augstākā tiesa secināja, ka šajā lietā pieņemamajam nolēmumam ir nepieciešama Eiropas Savienības tiesību interpretācija, un tāpēc nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

Vai prasības, kurām saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 1. punktu un 6. panta 1. punktu ir jāatbilst Eiropas apcietināšanas orderim kā tiesas

nolēmumam, ir jāattiecina arī uz papildinformāciju, kas sniegta saskaņā ar Pamatlēmuma 15. panta 2. punktu, ja izpildes tiesu iestādes lēmuma pieņemšanas vajadzībām tā ievērojami papildina vai maina sākotnēji izsniegtā Eiropas apcietināšanas ordera saturu?

[..] [paziņojums par pārsūdzības iespējām]

Bratislavā, 2019. gada 26. novembrī

[..]

[paraksti]

DARBA VERSIJA